

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 16 april 1997

om det stöd som Italien beviljat Enirisorse SpA

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(98/212/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR
FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att ha uppmanat berörda parter att inkomma med synpunkter i enlighet med de nämnda artiklarna, och

med beaktande av följande:

I

Genom en skrivelse av den 15 januari 1996 underrättade kommissionen Italiens regering om sitt beslut att inleda förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget beträffande det stöd som beviljats Enirisorse SpA och den grupp företag som ingår i koncernen (nedan kallad "Enirisorse").

Enirisorse, som redan kontrolleras till hundra procent av det offentligägda italienska holdingbolaget ENI, tillfördes ett kapitaltillskott på 1 819 miljarder lire under perioden 1992–1996. Kommissionen beslutade att inleda ett förfarande med anledning av dessa kapitalöverföringar. Kommissionens beslut om att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*⁽¹⁾ tillsammans med en uppmaning till övriga medlemsstater

och berörd tredje part att inkomma med sina synpunkter på dessa åtgärder.

Italiens regering svarade genom skrivelser av den 3 juli 1996, 5 augusti 1996 och 13 januari 1997.

Ingen annan medlemsstat eller berörd part har inkommit med synpunkter till kommissionen.

II

I sitt svar på underrättelsen om att inleda förfarandet lämnade Italiens regering detaljerade upplysningar om omstruktureringsplanen för Enirisorse och uttryckte därvid följande allmänna synpunkter:

- 1) Kapitaltillskotten hade inte ombesörjts av staten, och inte heller hade några statliga medel använts i detta syfte.
- 2) De kapitaltillskott som ENI hade tillfört Enirisorse var förenliga med den marknadsekonomiska investeringsprincipen och utgjorde därför inte statligt stöd.
- 3) Kapitaltillskotten utgör statligt stöd som är förenligt med den gemensamma marknaden.

Italiens regering hävdar när det gäller punkt 1 att kapitaltillskotten inte har ombesörjts direkt av italienska staten utan av ENI, och att de operationer ENI vidtar i fråga om Enirisorse, som man har ägarkontroll över, inte automatiskt kan tillskrivas italienska staten.

Italiens regering påpekar att ENI i juli 1992 omvandlades från ett offentligägt ekonomiskt organ till ett aktiebolag. Aktierna i ENI innehades av finansministeriet.

⁽¹⁾ EGT C 102, 4.4.1996, s. 11.

Vidare skulle ENI inte längre vara underkastat regeringsdirektiv.

I november 1995 sålde finansministeriet 15 % av ENI-aktierna för ett belopp av sammanlagt 6 300 miljarder lire på börserna i Milano, London och New York.

Alla kapitaltillskott har genomförts och avslutats av ENI med egna medel som kommer från andra företag inom gruppen som är verksamma inom andra sektorer, och det rör sig följaktligen inte om statliga medel.

Italiens regering hävdar vad gäller punkt 2 att kapitaltillskotten uteslutande har verkställts med ENI:s egna medel i syfte att finansiera ett radikalt program, som omfattar nedläggningar, likvidationer och omstruktureringar av företag och/eller verksamheter utanför kärnverksamheterna. Kapitaltillskott skulle vidare ha varit den minst kostsamma lösningen för företaget jämfört med ett ackordsförfarande.

Italiens regering hävdade att företagets handlande i fråga om kapitaltillskotten överensstämmer med det resonemang som Europeiska gemenskapernas domstol för i sin dom av den 21 mars 1991, Italien mot kommissionen, mål 303/88⁽¹⁾. Domstolen hävdade i detta mål att ett moderbolag under begränsad tid kan stå för förlusterna i något av de företag det kontrollerar så att det kontrollerade företaget ges möjlighet att upphöra med sin verksamhet under bästa möjliga förhållanden. Domstolen lade till att ett sådant beslut inte bara kan motiveras om man kan förutse att åtgärden kommer att medföra en indirekt materiell fördel utan att det även får bygga på andra hänsyn, som t.ex. en önskan att inte skada bilden av företagen inom koncernen eller en ändrad inriktning på företagets verksamheter.

Alternativt framför Italiens regering den synpunkt som redovisas i punkt 3, nämligen att kapitaltillskotten utgör sådant statligt stöd som är förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 92.3 a och 92.3 c, eftersom det främjar utvecklingen på lång sikt i mindre gynnade regioner där näringslivet genomgår en kris och underlättar omstrukturering av betydande ekonomisk verksamhet utan att negativt påverka handelsvillkoren i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

Om man granskar kapitaltillskotten mot bakgrund av gemenskapens riktlinjer för statligt stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter⁽²⁾ (nedan kallade "de relevanta gemenskapsriktlinjerna"), finner man enligt Italiens regering att de överensstämmer med de allmänna villkor som anges där.

III

Enirisorse bildades 1991 som ett "rent" holdingbolag, avsett att optimera ENI-gruppens ekonomiska och finan-

siella resurser med det huvudsakliga syftet att koncentrera förvaltningen av gruppens innehav i följande verksamheter till ett enda ansvarigt centrum:

- a) Brytning av icke-järnmetaller, utvinning av svavelkis med påföljande omvandling till svavelsyra samt kolbrytningen inom firma Carbosulcis med Agip Miniere som moderbolag (12 företag och 21 produktionsanläggningar).
- b) Kolbrytning i utlandet, koksproduktion i Italien och försäljning av kol och koks såväl i Italien som utomlands med Agipcoal som moderbolag (25 företag och elva produktionsanläggningar).
- c) Icke-järnmetallurgi med Nuova Samim som moderbolag (sju företag och tolv produktionsanläggningar).
- d) Oorganisk kemi inom produktområdena barium, bor och klor-natrium-kalium samt slip- och sintermedel och forskning om avancerade material med Samatec som moderbolag (fem företag och nio produktionsanläggningar).

ENI och dess ägare beslutade år 1991 att aveckla sina icke-strategiska verksamheter för att snabbare kunna nå lönsamhet i de strategiska genom att skilja de senare från de förlustbringande med det slutliga målet för hela operationen att privatisera holdingbolaget.

Med denna utgångspunkt utarbetade Enirisorse en plan för extraordinära ingripanden som omfattade följande serie åtgärder:

- a) I fråga om de verksamheter som tidigare kontrollerades av Agipcoal (kol och koks) och som allmänt visade tillfredsställande resultat: fullständig privatisering, efter det att en produktionsanläggning för koks först hade lagts ned, vilket skulle bidra till bästa möjliga värdering av verksamheterna.
- b) I fråga om de verksamheter som tidigare kontrollerades av Agip Miniere:
 - 1) överlåtelse av de utländska företag eller ägarandelar som var ekonomiskt sunda eller på annat sätt intressanta för privata aktörer,
 - 2) likvidation och samtidig nedläggning av alla gruvbrytningsverksamheter i Italien trots höga kostnader för återställande av miljön och friställande av personal, eftersom det rörde sig om strukturellt förlustbringande verksamheter (icke-järnmetall-, svavelkis- och kolgruvor,
 - 3) omstrukturering, med måttliga investeringar, av svavelsyraverksamheten, som efter ett sådant ingripande skulle kunna nå en tillfredsställande värdering och överlåtas.
- c) I fråga om de verksamheter som tidigare kontrollerades av Samatec (oorganiska kemiska produkter och slipmaterial):

⁽¹⁾ REG. 1991, I-1443, övervägande 21 i domskälen.

⁽²⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

- 1) likvidation och nedläggning av de strukturellt förlustbringande verksamheterna (slipmaterial),
 - 2) överlåtelse av de verksamheter som skulle kunna drivas av andra aktörer och för vilka en nedläggning hade medfört betydande kostnader för återställandet av miljön (barium, bor, klor-natrium-kalium, konstgjorda diamanter).
- d) I fråga om de verksamheter som tidigare kontrollerades av Nuova Samim (metallurgi):
- 1) överlåtelse av företag eller företagsgrenar, för vilka andra operatörer visat påtagligt intresse och som skulle ha betingat stora kostnader vid en likvidation eller nedläggning,
 - 2) omstrukturering av primärmetallurgin med sikte på en följande privatisering,
 - 3) likvidation av icke-säljbara marginella verksamheter.

Samtidigt utarbetade Enirisorse ett program med en serie åtgärder för en rationalisering av bolagen, som skulle ske genom en koncentration till ett enda ansvarigt centrum för andra företag som redan var ledande inom en sektor eller nisch inom ENI-gruppen.

Inom ramen för detta program genomfördes följande åtgärder:

- a) En bolagsfusion genom vilken de ledande företagen inom olika verksamhetsområden (Agip Miniere, Agip-coal, Nuova Samim, Terfin, Samatec) och andra mindre företag (Temav, Ardisia, Unicoke m.fl.) införlivades med Enirisorse. Antalet säten för bolagen minskades från 14 till två och tjänsterna vid dessa från 650 till 216 den 31 mars 1996.
- b) Nedläggning av sammanlagt 16 ej bärkraftiga eller saneringsbara anläggningar inom metallurgi, diversifierad produktion och gruvbrytning samt nedläggning av fem mindre produktionslinjer inom metallurgi.
- c) Likvidation av, i en privat företagares perspektiv, ej bärkraftiga eller saneringsbara gruvbolag och bolag med diversifierad produktion (SIM, Carbosulcis, Mineraria Campiano, Attività Meridionali, Simur och andra mindre bolag) samt av ej längre funktionsdugliga handels- och finansföretag (Nonfermet, Eurobatex, Nuova Samim Metals, Agipcoal International och andra mindre bolag).
- d) Överlåtelse av samtliga företag, och ägarandelar i företag verksamma inom kol- och koksområdet (Agip-coal USA, Agipcoal South Africa, Agipcoal Australia, Carbones del Guasare, Nuova Italiana Coke och andra mindre företag).

- e) Överlåtelse eller likvidation av alla företag inom oorganisk kemi och slipmedel (Società Chimica di Lardello, Società Sali di bario, Eurosic, Supradiamant, Karl Hertel).
- f) Överlåtelse av alla verksamheter (företag och företagsgrenar) inom områdena aluminium (Sacal), sekundärbearbetning av koppar (anläggningarna i Moncalieri, Pieve Vergonte och Sulmona), luftrening för stålverk (Ponte Nossa) och sekundärt bly (anläggningarna i Paderno Dugnano och Marcianise).
- g) Överlåtelse av Comerint (tekniska konsulttjänster och utbildning) och av firma Manifatture Cotoniere del Mezzogiorno.

Till följd av de överlåtelser som gjorts, de fusioner genom vilka inte längre funktionsdugliga företag införlivades med Enirisorse och företagslikvidationerna reducerades, under tiden från 1992 till mars 1996, antalet företag i drift från 60 till tre: Pertusola Sud och Nuova Solmine, båda kontrollerade av Enirisorse, samt Enirisorse självt.

Antalet produktionsanläggningar i drift hade den 31 mars 1996 minskats från 56 till fem, varav tre tillhöriga Enirisorse (de integrerade anläggningarna i Portovesme och San Gavino för zink och primärt bly, anläggningen i Porto Marghera för koppar och avdelningen för bronser och mässing i Paderno Dugnano), en i Pertusola Sud (Crotone för zink) och en i Nuova Solmine (Scarlino för svavelsyra).

Antalet anställda har sjunkit från 10 200 (uttryckt som heltidsanställningar) den 31 december 1991 till cirka 2 800 den 30 april 1996 (inklusive anställda i företag som befann sig i likvidation eller inte längre var i drift).

De nyss nämnda företagen och de fem produktionsanläggningarna utgör Enirisorses strategiska verksamheter (koppar, bly, zink och svavelsyra). Enligt planen skall ekonomisk och finansiell bärkraft uppnås snabbare för de strategiska verksamheterna genom att en del av dessa anläggningar och företag säljs eller läggs ned, så att det till sist endast återstår två produktionsanläggningar.

Det aktuella läget är följande:

- a) Avdelningen för bronser och mässing i Paderno Dugnano har överlåtit.
- b) Beträffande anläggningen i Porto Marghera har en potentiell köpare undertecknat en avsiktsförklaring.
- c) Anläggningen i Pertusola Sud kommer att stängas eller monteras ned senast under slutet av 1997 eller överlåtas till en köpare som visat intresse och som med stor sannolikhet kommer att bygga om anläggningen för produktion av nickel.

Därigenom återstår, som sista strategiska verksamheter för Enirisorse, produktionsanläggningarna i Portovesme/San Gavino (zink och bly) och Scarlino (svavelsyra).

Vid utgången av femårsperioden 1992–1996 kommer Enirisorse att ha mottagit 1 819 miljarder lire i kapitaltillskott från sin ägare för att genomföra planen.

Under samma period räknar Enirisorse med att kunna inkassera cirka 840 miljarder lire genom överlåtelse av företag och företagsgrenar.

Dessa överlåtelseintäkter fördelar sig på följande sätt (inklusive de beräknade intäkterna från de överlåtelse som håller på att genomföras.

- i) 454 miljarder lire från överlåtelse av företag inom kol- och kokssektorn.
- ii) 220 miljarder lire från överlåtelse av ägarandelarna i ENI International Holding, Sofid och Padana Assicurazione.
- iii) 107 miljarder lire från överlåtelse av företagsgrenar inom metallurgisektorn (t.ex. Nuova Samim).
- iv) 58 miljarder lire från överlåtelse av mindre företag inom andra sektorer.

Det sammanlagda belopp som tillförts genom aktieägartillskott och intäkter av överlåtelse uppgår till 2 658 miljarder lire och kommer att användas på följande sätt under femårsperioden:

- a) 448 miljarder lire för att minska den ursprungliga skuldsättningen, huvudsakligen hos finansbolag inom ENI-gruppen, för Enirisorse och Nuova Samim, som införlivats med Enirisorse.
- b) 822 miljarder lire för att täcka underskotten, inklusive ackumulerade förluster, i de gruvbolag och diversifierade bolag som försatts i likvidation eller upphört med driften. Kostnaderna i samband med likvidationsförfarandena gäller huvudsakligen kostnaden för den personal som var i tjänst fram till dagen för nedläggningen, kostnader för omplaceringar och avgångsvederlag samt miljörelaterade kostnader (sanering av anläggningsplatserna och deponering av avfall).

De nödvändiga insatserna för att täcka behov som uppstår vid likvidationsförfarandena fördelar sig på följande sätt:

- i) 425 miljarder lire till företag som ingick i f.d. Agip Miniere (SIM, SIMUR, Mineraria Campiano, Agip Australia).

ii) 160 miljarder lire till Carbosulcis.

iii) 115 miljarder lire till Samatec.

iv) 113 miljarder lire till företag inom den diversifierade sektorn (t.ex. Terfin).

v) 9 miljarder lire till mindre företag.

c) 53 miljarder lire till den omstrukturering av Nuova Solmine som genomfördes 1992–1993 och som innebar att utvinningen av svavelkis upphörde, att gruvor stängdes, att insatser för att återställa miljön påbörjades, att anläggningarna för produktion av svavelsyra ur svavel ställdes om (med minskad produktionskapacitet) samt att personal placerades om eller sades upp. Efter denna omstrukturering har Nuova Solmine varit vinstgivande från och med 1995 med följande belopp: 1995: 10 046 miljoner lire, 1996: 5 312 miljoner lire, 1997 (prognos): 7 057 miljoner lire och 1998 (prognos): 10 590 miljoner lire.

d) 973 miljarder lire till omstruktureringen (inklusive periodens förluster) av de metallurgiska verksamheter som ingick i Nuova Samim som senare införlivats med Enirisorse. Kostnaderna för denna omstrukturering fördelar sig på följande sätt:

1) 93 miljarder lire för likviderade eller överlåtna företag.

2) 280 miljarder lire till Pertusola Sud (Crotone), varav 123 miljarder lire för att täcka underhållsinvesteringar och förluster under verksamhetsåren (77 miljarder lire under tvåårsperioden 1992–1993, 33 miljarder lire under 1994–1995 och 13 miljarder lire under 1996). Resterande 157 miljarder utgörs av extraordinära kostnader under perioden 1992–1996 och de som förutses för innevarande år (avgångsvederlag till personalen på 26 miljarder, kostnader för deponering av avfall och återställande av miljön på 95 miljarder samt värdeminskning av tillgångar med 36 miljarder).

3) 600 miljarder lire till metallurgiverksamheterna inom f.d. Nuova Samim, varav 200 miljarder lire för extraordinära utgifter under perioden (100 miljarder lire för avgångsvederlag och 100 miljarder lire till miljöinsatser) och 400 miljarder lire för driftsförlusterna (243 miljarder lire) och investeringarna (157 miljarder lire) under perioden 1992–1996.

e) 362 miljarder lire för att täcka holdingbolaget Enirisorses egna allmänna, finansiella och extraordinära kostnader. Av detta belopp hänför sig 117 miljarder lire till extraordinära utgifter (huvudsakligen avgångsvederlag till personalen) samt 245 miljarder lire till allmänna kostnader och finansiella avgifter.

Sammanfattningsvis har omstruktureringen av Enirisorse huvudsakligen bestått i att företaget upphört med en stor del av sina verksamheter. Detta har skett genom att kontrollerade företag och produktionsanläggningar lagts ned och likviderats eller överlätits till tredje man. Efter omstruktureringen består Enirisorse (i mars 1996) av Pertusola Sud och Nuova Solmine (båda kontrollerade av Enirisorse) samt av Enirisorse självt. Antalet produktionsanläggningar har minskats från 56 till fem. Enirisorse äger direkt den integrerade anläggningen Portovesme/San Gavino, anläggningen i Porto Marghera och avdelningen för bronser och mässing i Paderno Dugnano. Pertusola Sud äger anläggningen i Crotone och Nuova Solmine den i Scarlino.

Dessa produktionsenheter utgör tillsammans med den centrala administrationen kärnan i det omstrukturerade företaget Enirisorse.

För att ekonomisk och finansiell bärkraft skall kunna uppnås krävs dock ytterligare nedskärningar av de strategiska verksamheterna. I detta syfte planeras en avveckling

av anläggningarna i Marghera, Paderno Dugnano och Pertusola Sud. Dessa anläggningar och företag skall överlätas eller läggas ned under år 1997. Endast Enirisorses produktionsanläggning i Portovesme/San Gavino (bly und zink) och svavelsyraproduktionen i Nuova Solmine kommer att fortsätta att vara i drift, även om den uttalade avsikten är att privatisera även dessa verksamhetsgrenar.

Genom hela denna operation har Enirisorses verksamhet minskat påtagligt, vilket illustreras av att årsomsättningen för gruppen minskat från 1 867 miljarder lire 1992 till 810 miljarder (prognos) för 1997.

Även i fråga om de strategiska verksamheterna har man inlett en kapacitetsminskning som fortfarande pågår. Detta framgår av följande tabeller över utvecklingen av produktionskapaciteten för bly, zink, koppar och svavelsyra samt av antalet anställda inom dessa sektorer:

Utvecklingen av produktionskapaciteten

	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Bly	(*) ⁽¹⁾ (*) ⁽²⁾	(*) (*)	(*) (*)	(*) (*)	(*) (*)	(*) —
Zink	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Koppar ⁽³⁾	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	—
Svavelsyra	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)

(*) Företagshemligheter (text borttagen på begäran av Italiens regering).

(¹) Primärt.

(²) Sekundärt.

(³) Kopparkatoder, legeringar och rör.

Utvecklingen av antalet anställda

	1992	1993	1994	1995	1996
Bly	618	564	513	442	297
Zink	1 636	1 542	1 398	1 310	1 284
Koppar	518	558	345	318	202
Svavelsyra	346	274	252	209	187
Totalt	3 118	2 938	2 508	2 279	1 970

De redovisade omstrukturingsåtgärderna har lett till en avsevärd minskning av Enirisorses förluster. Följande tabell visar hur förlusterna har utvecklats:

(i miljarder lire)

	Normala förvaltningskostnader	Extraordinära kostnader till följd av omstruktureringen	Totalt
1992	(*)	(*)	(*)
1993	(*)	(*)	(*)
1994	(*)	(*)	(*)
1995	(*)	(*)	(*)
1996	(*)	(*)	(*)
1997	(*)	(*)	(*)
1998		(*)	(*)
1999		(*)	(*)

(*) Företagshemligheter (text borttagen på begäran av Italiens regering).

Förlusten på 48 miljarder lire under 1997 orsakades av Pertusola Sud, som producerar zink. Detta företag kommer under året att läggas ned eller överlåtas till en intresserad köpare. Om försäljningen fullföljs kommer den blivande ägaren att ändra inriktningen på företagets produktion från zink till nickel. Även för Portovesme har ett bindande köpbud kommit in. Beträffande Nuova Solmine pågår förhandlingar med en trolig köpare.

Prognoserna för Portovesme/San Gavino (bly och zink) och Nuova Solmine (svavelsyra) är goda. Nuova Solmine har gått med vinst under de senaste åren och prognoserna tyder på att de positiva resultaten kommer att fortsätta. Även för bly- och zinkproduktionen inom Enirisorse är utsikterna tillfredsställande. Prognoserna för dessa produkter på de internationella marknaderna under de närmaste tre åren är positiva i fråga om priser, konsumtion och minskning av lagren. Därefter bör cykeln snarast bli vinkande. För de närmaste fyra åren förutses följande vinster (i miljarder lire): 11 288 under 1997, 49 675 under 1998, 80 710 under 1999, och 47 046 under år 2000.

IV

För att avgöra om kapitaltillskotten har inslag av statligt stöd undersöker kommissionen kapitalflödet mellan italienska staten, som ytterst är ensam aktieägare, och Enirisorse mot bakgrund av den marknadsekonomiska investeringsprincipen, som formulerades av kommissionen i dess meddelande till medlemsstaterna om offentligägda företag inom tillverkningsindustrin⁽¹⁾. Enligt denna princip har en finansiell operation inslag av statligt stöd om den inte skulle ha företagats av en privat investerare som är verksam under normala marknadsmässiga förhållanden.

⁽¹⁾ EGT C 307, 13.11.1993, s. 3.

Enligt de uppgifter kommissionen förfogar över uppgår italienska statens investeringar i Enirisorse via holdingbolaget ENI till 1 819 miljarder lire under femårsperioden 1992 – 1996.

Tills helt nyligen innehade Italiens finansministerium 100 % av aktierna i ENI. Enligt italiensk civillagstiftning utsåg aktieägarna, dvs. finansministeriet, ENI:s styrelse. En av styrelseledamöterna är fortfarande en tjänsteman vid ministeriet. Dessa förhållanden rådde under åren 1991/92 när beslutet togs att omstrukturera Enirisorse.

Kapitaltillskotten har finansierats med de vinster som annars skulle ha tillkommit ENI:s aktieägare, dvs. italienska staten.

Följaktligen skall de medel som ENI har ställt till Enirisorses förfogande betraktas som statliga medel enligt artikel 92.1 i fördraget.

De kapitaltillskott som ENI verkställt för att finansiera omstruktureringen inom Enirisorse utmärks av att de ger otillräcklig ekonomisk avkastning, eftersom omstruktureringen i huvudsak består av rena privatiseringar, likvidationsförfaranden och privatiseringar efter genomförda investeringar. Man kunde därför inte räkna med en avkastning som stod i proportion till beloppet för kapitaltillskotten, och det kan därför inte hävdas att ENI skulle ha handlat som en privat investerare. Enirisorse har vidare drabbats av kraftiga förluster under mer än fem år, en tid

som är alltför lång för att kunna betraktas som "begränsad" i den mening som avses i domstolens tidigare nämnda dom (¹). En privat operatör skulle ha omstrukturerat eller likviderat Enirisorse i ett tidigare skede för att undvika ständigt ackumulerade förluster.

Enirisorse var verksamt inom skilda sektorer som t.ex. utvinning av icke-järnmetaller, kol, koks, bly och zink, icke-järnmetallurgi och oorganisk kemi. Produkter inom dessa områden är föremål för handel inom gemenskapen och även på världsmarknaden. Ett stöd på 1 819 miljarder lire till Enirisorse hotar att snedvrیدا konkurrensen och påverkar handeln inom gemenskapen.

Hela beloppet av de kapitaltillskott som gjorts under tiden 1992–1996 bör därför betraktas som statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget och artikel 61.1 i EES-avtalet.

I artikel 92.2 och 92.3 i fördraget definieras några former av statligt stöd som är förenliga med den gemensamma marknaden.

Med hänsyn till åtgärdens karaktär och det stora antal olika verksamheter och produktionsanläggningar som ingick i gruppen samt till att det inte fanns några regionala mål för de ekonomiska insatserna kan varken artikel 92.2 eller 92.3 b i fördraget tillämpas på det aktuella statliga stödet. Endast undantaget i artikel 92.3 c beträffande stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter kan komma i fråga.

Kapitaltillskotten till Enirisorse gjordes i syfte att finansiera ett omstruktureringsprojekt vars slutliga mål var en fullständig likvidation av företaget.

Kommissionens politik i fråga om statligt omstruktureringsstöd redovisas i de relevanta gemenskapsriktlinjerna (²).

I dessa riktlinjer understryker kommissionen att den bedömer sådant stöds förenlighet med den gemensamma marknaden mycket strikt, eftersom det annars skulle kunna leda till att sociala problem eller näringslivsproblem utan rimlig grund flyttas över från en medlemsstat till en annan.

Av detta skäl måste omstruktureringsplanen uppfylla följande allmänna villkor för att kommissionen skall kunna godkänna stöd till omstrukturering av ett företag:

- 1) Planen skall inom rimlig tid leda till att företaget återfår långsiktig ekonomisk och finansiell bärkraft.

(¹) REG. 1991, s. I-1443, övervägande 21 i domskälen.

(²) EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

- 2) Den får inte medföra otillbörlig snedvrیدning av konkurrensen.
- 3) Den skall stå i proportion till de kostnader och vinster som omstruktureringen ger upphov till.
- 4) Den skall genomföras i sin helhet.
- 5) Den skall kontrolleras och det skall upprättas rapporter om hur den genomförs.

Endast om dessa grundrekvisit föreligger kan verkningarna av stödet betraktas som förenliga med det gemensamma intresset enligt fördragets artikel 92.3 c.

1. Återställd lönsamhet och privatisering

Som en allmän regel är det oeftergivliga villkoret för att en omstruktureringsplan skall kunna godkännas att den garanterar en sanering av det berörda företaget och ett återställande av dess långsiktiga ekonomiska och finansiella bärkraft.

I Enirisorse fall syftade omstruktureringsplanen till en likvidation av företaget via nedläggningar, överlåtelser och omstruktureringar följda av en privatisering.

Som tidigare redovisats har dessa åtgärder lett till en betydande minskning av Enirisorses förluster under de år planen har genomförts. De förluster som hänger samman med den löpande förvaltningen minskade från 551,2 miljarder lire 1992 till 98,6 miljarder 1996. De förluster som förutses för år 1997 och som uppgår till 48 miljarder lire härrör från zinkproduktionsföretaget Pertusola Sud, som kommer att stängas eller monteras ned under årets lopp eller säljas till en investerare som uttryckt intresse. Företaget kommer dock inte längre att producera zink. Ett av skälen till att inleda förfarandet var kommissionens preliminära bedömning att Enirisorses finanser inte hade sanerats efter de olika likvidationerna och överlåtelserna av företaget. Detta var korrekt vid den tidpunkt då förfarandet inleddes och då omstruktureringsprocessen fortfarande pågick och det ännu inte fanns något slutligt resultat. Som redan påpekats har dock Enirisorses finansiella situation förbättrats avsevärt genom att skuldsättningen har minskat och den enda återstående förlustbringande verksamheten (zinkproduktionen i Pertusola Sud) kommer att privatiseras under 1997. Efter denna privatisering kommer Enirisorse endast att bestå av Portovsme och Nuova Solmine som båda är lönsamma.

Enirisorse har således lyckats avveckla alla sina icke-strategiska verksamheter och strävar fortfarande efter att krympa sina strategiska verksamheter. Tack vare denna process har man lyckats nedbringa skulderna, och i och med nedläggningen av Pertusola Sud kommer man att befrias från det sista förlustbringande företaget.

De italienska myndigheterna har vidare visat att omstruktureringen inte är begränsad till Enirisorses icke-strategiska verksamheter, något som hävdades då förfarandet inleddes. Efter den första etappen, då Enirisorse gjorde sig av med en stor del av sina verksamheter, har företaget omdimensionerats och består av endast tre bolag som ses som dess strategiska kärna. Beträffande dessa bolag pågår en privatiseringsprocess som inom kort kommer att fullbordas. Efter överlåtelsen av anläggningarna i Porto Marghera och Paderno Dugnano tillsammans med bolaget Pertusola Sud är de återstående verksamheterna lönsamma. Det kan därför inte längre hävdas att de strategiska verksamheterna tar resurser i anspråk från ENI. Den omstrukturering som genomförts av dessa verksamheter har medfört minskningar av produktionskapaciteten och sysselsättningsnivåerna.

Vidare har de italienska myndigheterna till kommissionen anmält sitt åtagande att privatisera de två återstående bolagen. I praktiken har privatiseringsprocessen redan inletts och bindande anbud har lämnats in av intresserade köpare som är privata företag. När privatiseringen har slutförts kommer Enirisorse att försättas i likvidation, i motsats till vad som hävdades då förfarandet inleddes. Vid den tidpunkten stod det ännu inte klart om omstruktureringen skulle innebära att Enirisorse skulle komma att fortsätta med sina verksamheter eller inte. Under de nuvarande omständigheterna då Enirisorse skall privatiseras och likvideras fullständigt blir det de nya ägrarnas sak att säkerställa slutgiltig lönsamhet för företagen utan bistånd från staten.

Genom privatiseringen kommer den direkta finansiella bindningen mellan Enirisorse och den italienska staten att upphöra, och företagen kommer inte längre att kunna erhålla återkommande offentliga bidrag till verksamheten.

2. Förhindrande av otillbörlig snedvridning av konkurrensen

Ett ytterligare villkor för att omstrukturingsstöd skall kunna beviljas är att åtgärder vidtas som i största möjliga utsträckning kan uppväga de negativa återverkningarna för konkurrenterna. I annat fall skulle stödet strida mot det gemensamma intresset och inte kunna omfattas av undantaget i fördragets artikel 92.3 c.

Omstruktureringen av Enirisorse är en kraftfull insats för att minska bolagens produktionskapacitet i fråga om hela produktsortimentet. Denna minskning framgår tydligt av den redovisade årsomsättningen som minskat från 1 867 miljarder lire 1992 till 810 miljarder 1997. När förfarandet inleddes var kommissionen inte medveten om de kraftiga kapacitetsneddragningar som planerades för Enirisorses strategiska verksamheter utan hävdade, på grundval av den då tillgängliga informationen, att omstruktureringen inte

skulle påverka dessa verksamheter. Av de uppgifter som den italienska regeringen lämnat som svar på det inledda förfarandet framgår att omstruktureringen även omfattade de strategiska verksamheterna och att detta har inneburit betydande neddragningar: produktionen har minskats med 45 % för bly, 40 % för zink, 100 % för koppar och 38 % för svavelsyra.

Även den personal som är sysselsatt inom dessa sektorer har minskats påtagligt: mellan 1992 och 1996 minskade antalet anställda från 618 till 297 inom blysektorn, från 1 636 till 1 284 inom zinksektorn, från 518 till 202 inom kopparsektorn och under 1997 från 346 till 187 inom svavelsyrasektorn.

Med stöd av dessa fakta kan slutsatsen dras att omstruktureringen av Enirisorse och den därpå följande marknadspositionen för företaget inte kommer att påverka konkurrensen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

3. Stödets proportionalitet i förhållande till omstruktureringen

Som redan påpekats har kapitaltillskotten under tidigare år använts för att täcka kostnaderna för att minska Enirisorses skuldsättning, för likvidation och nedläggning av företag och anläggningar samt omstrukturering av en rad andra företag och anläggningar.

Det skall påpekas att stödmottagaren i betydande utsträckning har bidragit till finansieringen av omstrukturings- och likvidationsplanen och genom att använda intäkterna från försäljningen av verksamheter och dotterbolag. När förfarandet inleddes rådde oklarhet om huruvida ett sådant bidrag verkligen förekom. Kommissionen har fått fullständig bekräftelse från den italienska regeringen om att intäkterna från överlåtelseerna har använts för att samfinansiera andra inslag i omstruktureringen. Som redan redovisats uppgår den sammanlagda kostnaden för omstruktureringen i dagens läge till 2 658 miljarder lire, som Enirisorse har finansierat med 1 819 miljarder lire i kapitaltillskott och med 840 miljarder i intäkter från överlåtelseerna. Denna kostnad hade inte kunnat täckas om Enirisorse inte hade avsatt intäkterna från försäljningen av de olika verksamheterna till omstruktureringen. Den sista etappen av privatiseringen av Enirisorses omstrukturerade verksamheter kommer ytterligare att bidra till finansieringen av dessa kostnader. Detta är det maximala bidrag som stödmottagaren kan leverera.

Under dessa omständigheter kan det hävdas att stödet till Enirisorse inte ger företaget eller dess dotterbolag eller dess fortsatt verksamma anläggningar något likviditetstillskott som skulle kunna användas för aggressiva marknadsnedvridande verksamheter utan samband med omstruktureringsprocessen eller för att finansiera nyinvesteringar som inte behövs för omstruktureringsplanen.

4. Fullständigt genomförande av omstruktureringsplanen

Enligt ett annat av de villkor som följer av de relevanta gemenskapsriktlinjerna måste företaget genomföra den omstruktureringsplan som presenterats för och godkänts av kommissionen. Som tidigare redovisats består planen i detta fall av försäljning och likvidation av de bolag som ägs av Enirisorse, omstrukturering av de strategiska verksamheterna i syfte att privatisera de berörda företagen, genomförande av denna privatisering och slutligen av likvidation av Enirisorse. Eftersom Italien har åtagit sig att genomföra denna plan i dess helhet, kan man utgå från att detta villkor kommer att iaktas.

5. Kontroll och rapporter

Slutförandet av den pågående privatiseringen (Pertusola Sud) och privatiseringarna av Portovesme/San Gavino och Nuova Solmine kommer att kontrolleras av kommissionen. Därför skall de italienska myndigheterna lämna återkommande rapporter om utvecklingen av privatiseringarna, om Enirisorses finansiella situation och om intäkterna från dessa privatiseringar.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det stöd som Italien under åren 1992–1996 beviljat Enirisorse SpA i form av kapitaltillskott med ett belopp av 1 819 miljarder lire för planenlig omstrukturering av företaget är förenligt med den gemensamma marknaden och EES-avtalet enligt artikel 92.3 c i EG-fördraget och artikel 61.3 c i EES-avtalet under förutsättning att bestämmelserna i artiklarna 2 och 3 i detta beslut iaktas.

Artikel 2

Italien skall åta sig att privatisera de återstående bolagen och produktionsanläggningarna inom Enirisorse SpA och

genomföra en fullständig likvidation av detta bolag. Privatiseringarna skall vara slutförda senast den 31 december 1998. ENI får inte använda intäkterna från dessa privatiseringar till investeringar i andra helägda bolag utan skall använda dem för att täcka eventuella kostnader för likvidationen av Enirisorse.

Artikel 3

1. Italien skall fullt ut samarbeta med kommissionen vid dennas kontroll av hur detta beslut genomförs och till kommissionen överlämna halvårsrapporter som särskilt skall innehålla uppgifter om följande:

- a) Utvecklingen av de privatiseringar som återstår att genomföra och de intäkter som härrör från dessa.
- b) Utvecklingen av den slutgiltiga likvidationen av Enirisorse SpA och eventuella ytterligare likvidationskostnader.
- c) En uppdaterad redovisning i fråga om Enirisorse SpA:s finansiella ställning.

2. Den första rapporten skall ha inkommit till kommissionen senast den 1 oktober 1997, och de följande rapporterna skall överlämnas var sjätte månad.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 16 april 1997.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen